

ΠΡΟΣ: Γενικό Γραμματέα Έρευνας & Τεχνολογίας
κ. Ν. Χριστοδουλάκη

Αθήνα 17-4-95

ΘΕΜΑ: Σχόλια επί του κειμένου "Η ελληνική στρατηγική στη Κοινωνία της Πληροφορίας: Εργαλείο για την απασχόληση, την ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής"

Στην Εισαγωγή τα συμπεράσματα που αναφέρονται στις νέες ευκαιρίες για απασχόληση, ανάπτυξη και ποιότητα ζωής που προσφέρουν οι τεχνολογικές αλλαγές στις παραγωγικές και κοινωνικές διαδικασίες είναι κατ'αρχή σωστά. Όμως ο τρόπος με τον οποίον παρουσιάζονται στο κείμενο είναι είναι πολύ πομπώδης με εκφράσεις τυποποιημένες και αναφορές που δεν έχουν και ιδιαίτερο νόημα όπως:

"... η υποδομή της πληροφορίας αποτελεί την κινητήρια δύναμη της νέας τεχνολογικής επανάστασης όπως ο σιδηρόδρομος, ο άνδρακας ..."

"Δίνει τη δυνατότητα για αναβάθμιση των βιομηχανιών και επιχειρήσεων ..."

"Δίνει τη δυνατότητα ισχυρών διασυνδέσεων με τις νέες διεθνείς αγορές για την διάθεση αγαθών και υπηρεσιών..."

"Δίνει τη δυνατότητα για σημαντικές βελτιώσεις στη ποιότητα ζωής, στις εργασιακές σχέσεις και στο κοινωνικό περιβάλλον"

Σε όλα τα παραπάνω δεν υπάρχει επαρκής τεκμηρίωση και ανάλυση. Για παράδειγμα ο όρος "υποδομή της πληροφορίας" δεν εξηγείται πουθενά, έτσι εμφανίζεται σαν μια πανάκεια επίλυσης όλων των προβλημάτων χωρίς καν να προσδιορίζεται σε τι ακριβώς αναφέρεται (έστω και με απλά παραδείγματα). Όλες οι επόμενες φράσεις συνεπώς που αναφέρονται στις δυνατότητες που δίνει η υποδομή της πληροφορίας μοιάζουν απλά ευχές αφού ο βασικός κόμβος από τον οποίο εξαρτώνται είναι παντελώς αόριστος και ασαφής.

Αναφέρεται επίσης ότι "... η Ελλάδα μπορεί να παγιώσει ένα ρόλο πόλου έλξης στα Βαλκάνια και στη μέση Ανατολή...". Δεν διαφαίνεται πως αυτό συγκεκριμενοποιείται μέσω της νέας υποδομής της πληροφορίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο "Η Κοινωνία της Πληροφορίας και η Υποδομή της" αρχίζουν να προσδιορίζονται οι όροι που θα έπρεπε να είχε προσδιορισθεί από το πρώτο κεφάλαιο αφού εκεί ήδη χρησιμοποιούνται.

Το κεφάλαιο αυτό αρχίζει να κάνει τεχνικές αναλύσεις που δεν είναι αναγκαστικά απαραίτητες όπως "Ένα δίκτυο πληροφοριακής υποδομής περιλαμβάνει όλες εκείνες τις απαραίτητες εγκαταστάσεις που ..." ενώ θα ήταν μάλλον προτιμότερο να επικεντρωθεί στις λειτουργικές δυνατότητες του δικτύου για τις διάφορες κατηγορίες χρηστών. Κάτι τέτοιο θα διευκόλυνε και επεξηγούσε τη σκοπιμότητα σύνδεσης των ΜΜΕ στο δίκτυο που αναφέρεται στην επόμενη παράγραφο.

Στο τρίτο κεφάλαιο "Ορόσημα", τα 4 καθοδηγητικά ορόσημα που αναφέρονται είναι γενικά σωστά αλλά το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους μοιάζει αρκετά αυθαίρετο αφού δεν τεκμηριώνεται πούθενά η δε ορθότητά του είναι μάλλον αμφισβητήσιμη. Για παράδειγμα αναφέρει "Σημαντικό τμήμα των ελληνικών επιχειρήσεων να έχει δυνατότητα εύκολης πρόσβασης στις αγορές που συνδέονται με την υποδομή της πληροφορίας μέσα σε 15 χρόνια". Τα 15 χρόνια μοιάζουν πολύ μεγάλο διάστημα για κάτι που εξελίσσεται τόσο γρήγορα. Σε 15 χρόνια οι εξελίξεις θα είναι πολύ διαφορετικές για να θεωρηθεί επίτευγμα η δυνατότητα πρόσβασης των επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές μέσω της υποδομής της πληροφορίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρονται σαν περιοχές δράσης η δημιουργία δικτύων, η αξιοποίηση και χρήση δικτύων και η δημιουργία μέσων πρόσβασης στο δίκτυο οι οποίες και αναλύονται στη συνέχεια. Η ανάλυση είναι αρκετά θεωρητική. Ιδίως σε ότι αφορά το περιεχόμενο, η διάκριση στις προτεινόμενες κατηγορίες είναι θεωρητικά σωστή αλλά όπως αναφέρει και το ίδιο το κείμενο "οι χρήσεις διαπλέκονται σε κάποιο βαθμό η μία με την άλλη". Από άποψη χρήστη, προς τον οποίον το κείμενο κύρια απευθύνεται, η λειτουργία πρέπει να είναι διαφανής ανεξάρτητα κατηγορίας στην οποίαν ανήκει και συνεπώς ανάλυση της κατηγοροποίησης προς τους χρήστες δεν έχει κανένα νόημα.

Η οργάνωση, διάρθρωση και επεξεργασία της πληροφορίας έχει σημασία μόνο γι'αυτούς που δ'αναπτύζουν τις εφαρμογές και θα πρέπει να τις διαφοροποιήσουν ανάλογα με τη κατηγορία χρηστών στους οποίους απευθύνονται.

Η ιδέα των διαφορετικών κατηγοριών μέσων πρόσβασης που αναφέρεται είναι ενδιαφέρουσα και δείχνει ότι θα προσφέρονται ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε όλους τους πολίτες.

Στο έκτο κεφάλαιο που αποτελεί και το κύριο τμήμα του εγγράφου προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις για την υλοποίηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Σωστά προτείνεται η δημιουργία ενιαίας πολιτικής αρχής για την παρακολούθηση και τον συντονισμό των θεμάτων της κοινωνίας της πληροφορίας, όμως αντίστοιχες δομές που έχουν προηγουμένως δημιουργηθεί φάνηκαν πολύ λίγο αποδοτικές σε πρακτικό επίπεδο. Συνεπώς θα πρέπει να μελετηθεί πολύ προσεκτικά πως οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε υψηλό επίπεδο (πχ υπουργικού συμβουλίου) να μπορούν αποτελεσματικά και πρακτικά να μεταφέρονται προς τα κάτω προς υλοποίηση.

Προτείνονται στο κείμενο εννέα δράσεις που θα αποτελέσουν τον κορμό της ελληνικής ανταπόκρισης στη κοινωνία της πληροφορίας.

α) Δημιουργία αυτόνομου οργανισμού υποδομής της πληροφορικής

Όπως παρουσιάζονται οι δραστηριότητες του οργανισμού αυτού, υπάρχουν ήδη πολλές επικαλύψεις με αντίστοιχες υπάρχουσες δραστηριότητες άλλων υπουργείων. Επομένως θα πρέπει να ξεκαθαρισθούν οι αρμοδιότητες και η ιεράρχηση των δραστηριοτήτων του νέου οργανισμού.

Επιπλέον η δημιουργία ενός δημόσιου οργανισμού ενέχει πάντα τον κίνδυνο δημιουργίας ενός επιπρόσθετου γραφειοκρατικού μηχανισμού μικρής απόδοσης και αποτελεσματικότητας.

β) Δημιουργία εθνικού κορμού υποδομής και κατάλληλη σύνδεσή του με το εξωτερικό.

Σωστό σαν ιδέα και είναι άλλωστε αυτά που προτείνει και η ΓΓΕΤ. Το κείμενο όμως μπαίνει σε "τεχνοφανείς" λεπτομέρειες χωρίς νόημα. Δεν ενδιαφέρει για παράδειγμα αν η σύνδεση προς τα δυτικά με το εξωτερικό γίνεται μέσω Ιωαννίνων με Ιταλία ή προς τα βόρεια μέσω Βουλγαρίας. Κυρίως δε δεν ενδιαφέρει, τουλάχιστον σε επίπεδο στρατηγικής που το κείμενο στοχεύει, αν το "καλώδιο υψηλής χωρητικότητας διέλθει κατά μήκος των δικτύων φυσικού αερίου ή ηλεκτρισμού...". Τα στοιχεία αυτά, εκτός του ότι παρουσιάζονται πρόχειρα και είναι πιθανά εσφαλμένα, θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο εξειδικευμένης τεχνικής μελέτης που θα προτείνει λύσεις ως προς την τοπολογία και τρόπο υλοποίησης του δικτύου.

γ) Κυμέλες πληροφόρησης ή πληροφοροικίες

Σωστή σαν σύλληψη κοινωνικής πολιτικής και παροχής ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης, κατάρτισης ενημέρωσης προς τους πολίτες.

δ) Δημιουργία ανεξάρτητης αρχής για τη διασφάλιση συνταγματικών εγγυήσεων

Σωστό και απαραίτητο όπως και η επόμενη δράση.

ε) συνκρότηση μόνιμης κοινοβουλευτικής επιτροπής για τη κοινωνία της πληροφορίας

στ) Δίκτυο πληροφοριών για τις επιχειρήσεις

Δεν αποτελεί αναγκαστικά κάτι διαφορετικό από ότι παρουσιάσθηκε στο (β). Θα πρέπει να ενταχθεί στο εθνικό δίκτυο κορμού.

ζ) Ανοιγμα του δημόσιου στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες για συναλλαγές με το κοινό

Σωστό και απαραίτητο, προσπάθειες όμως που κατά καιρούς έχουν γίνει σε υπηρεσίες δεν είχαν ουσιαστικό αποτέλεσμα αν μάλιστα λάβει κανείς υπόψη το κόστος τους. Η αποσπασματική εφαρμογή και η επιλογή μη συμβατών μεταξύ τους τεχνολογιών και μέσων, που αποτέλεσαν χαρακτηριστικά όλων των μέχρι σήμερα κρατικών αναπτυξιακών προσπαθειών, έδειξαν ότι δεν μπορεί έτσι να υπάρξει αποτέλεσμα.

Ο σχεδιασμός πρέπει να είναι ενιαίος για όλο το δημόσιο και η υλοποίηση να αναληφθεί από τους επιμέρους φορείς.

η) Δημιουργία ενός φόρουμ για τα ΜΜΕ

Το κείμενο είναι πολύ θεωρητικό στο σημείο αυτό χωρίς να λέει ουσιαστικά κάτι. Σίγουρα θα πρέπει να υπάρξει συζήτηση στα ΜΜΕ και να ληφθούν αποφάσεις που θα ακολουθήσουν προκειμένου οι νέοι τεχνολογικοί μηχανισμοί πληροφόρησης να μη δράσουν αρνητικά μέσω των ΜΜΕ.